

AI kommer slå hårdast mot kvinnor – och deras löner

Dagens Nyheter den 25 september 2025

Generativ AI (artificiell intelligens) förändrar arbetsmarknaden i snabb takt genom att automatisera kunskapsintensiva uppgifter och omforma yrken. Den skapar möjligheter till högre produktivitet och nya innovationer, men riskerar också att leda till ökade löneskillnader.

Teknologiska revolutioner har historiskt haft stor inverkan på arbetsmarknaden. Under 1990-talet bidrog automatisering och globalisering till att minska sysselsättningen i flera industribranscher, som ofta var mansdominerade. Samtidigt ökade datoriseringens och internets betydelse och skapade efterfrågan på kognitiva och administrativa färdigheter, där kvinnor i högre grad än män kom att ta nya positioner.

Nu står vi inför ett nytt språng där generativ AI riktas mot språkliga och kommunikativa uppgifter som länge varit viktiga i många kvinnodominerade yrken. Historien visar att tekniken både kan minska och förstärka löneskillnader. Utfallet beror på hur vi väljer att hantera denna förändring.

I ett nytt forskningsprojekt analyserar vi hur yrkessorteringen mellan kvinnor och män på den svenska arbetsmarknaden före Chat GPT:s lansering hänger samman med förväntad AI-exponering, och vad det innebär för könslönegapet framöver. Med hjälp av omfattande registerdata från Statistiska centralbyrån (SCB) ser vi att kvinnor innan lanseringen var överrepresenterade i yrken som i hög grad förväntas påverkas av generativ AI, till exempel juridik, ekonomi, administration och utbildning.

I de mest exponerade yrkena utgjorde kvinnor över 60 procent av arbetstagarna, i de minst exponerade cirka 20 procent. Skillnaden består även när vi tar hänsyn till utbildning, erfarenhet, bransch och företag.

Genom simuleringar undersöker vi hur könslönegapet kan utvecklas under olika antaganden om AI:s effekter på löner. Resultaten visar att om generativ AI leder till lägre löner i de mest exponerade yrkesgrupperna, där generativ AI kan användas för att automatisera uppgifter, riskerar kvinnor att drabbas oproportionerligt hårt.

Även måttliga negativa effekter i dessa yrken kan förstärka löneskillnaderna. Om AI i stället höjer lönerna i alla yrken kan löneskillnaderna minska, men de flesta scenarier pekar på risk för ökad ojämlikhet.

Våra resultat understryker vikten av att förstå hur ny teknologi samverkar med befintliga strukturer på arbetsmarknaden. Eftersom kvinnor i högre grad än män arbetar i yrken som förväntas påverkas av generativ AI, riskerar löneskillnaderna att växa. Utvecklingen är dock inte ödesbestämd: med rätt politik kan generativ AI bli ett verktyg för både ökad produktivitet och en mer jämställd arbetsmarknad. Men det kräver politisk handlingskraft. Vi ser tre områden som särskilt viktiga:

1. För det första bör framtida politik inom områden som arbetsmarknad, utbildning och jämställdhet beakta att generativ AI inte bara förändrar arbetsuppgifter utan också riskerar att öka löneskillnaderna. Om politiken fortsätter att utgå från gårdagens utmaningar finns risk att konsekvenserna av automatiseringen av kognitiva arbetsuppgifter förbises.
2. Därutöver krävs en kraftfull satsning på utbildning i generativ AI, särskilt i kvinnodominerade yrken inom offentlig sektor. Lärare, handläggare och administratörer behöver verktyg för att använda tekniken som stöd i sitt arbete, snarare än att konkurrera med den. Med riktade utbildningsprogram kan AI bli ett komplement som frigör tid och höjer kvaliteten i välfärden, i stället för en källa till nedskärningar och ökade löneskillnader.
3. Till sist måste vi stärka möjligheterna till omskolning och aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder som hjälper personer att ta steget in i nya sektorer med goda framtidsutsikter om efterfrågan på deras nuvarande yrken minskar. Den som förlorar jobbet i en sektor måste snabbt kunna vidareutbilda sig och komma in i en annan.

En vanlig invändning är att tekniska framsteg alltid skapar fler jobb på lång sikt. Men det säger inget om hur vinster och förluster fördelas. Historien visar att teknologiska skiften kan både minska och öka löneskillnader. Att blunda för könsspecifika effekter vore därför obetänksamt.

Generativ AI är här för att stanna. Frågan är inte om arbetsmarknaden förändras, utan hur. Om vi tar vara på möjligheterna kan Sverige bli en vinnare i den nya teknologiska eran, samtidigt som vi stärker jämställdheten. Misslyckas vi, riskerar vi att cementera löneskillnader mellan kvinnor och män. Utfallet är ett val för beslutsfattare och arbetsgivare, och inte en automatisk följd av tekniken.

Malin Gardberg

Fredrik Heyman

Martin Olsson

Joacim Tåg